

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz piątek i dni świątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Table with 4 columns: Location, Annual rate, Half-yearly rate, Quarterly rate. Includes rates for Kraków, Austria-Hungary, and other regions.

Prenumerata i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACJI „NOWEJ REFORMY“ w Krakowie. Adres Redakcji i Administracji: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.

NOWA REFORMA NUMER PORANNY

Prenumerata przyjmują: ZAMIEJSCOWA: Administracja „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; MIEJSCOWO: Administracja „Nowej Reformy“...

Kazimierz Badeni.

Wczoraj wieczór otrzymaliśmy z Buska telegraficzną wiadomość, że były prezydent gabinetu austriackiego, hr. Kazimierz Badeni u-

marł nagle o godzinie 4 po południu, wskutek udaru sercowego, na stacyi Krasne, wracając z Karlsbadu.

S. p. Kazimierz Badeni przeżył swój czas i swoją epokę; ale w tym czasie i w owej epoce był jednym z najwybitniejszych mężów stanu w Galicji i w Austrii.

Urodził się w roku 1848. Ojciec jego, Władysław, brał czynny udział w pierwszym zaraniu samorządu krajowego, piastując godność po-

sta na Sejm krajowy i członka Wydziału krajowego. Dziad jego, Marcin Badeni, za Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego piastował wysokie urzędy; od r. 1820 do 1824 był ministrem sprawiedliwości.

Karyery polityczne były niejako dziedziczne w tej rodzinie. Niezwyklimi obdarzonymi zdolnościami, po ukończeniu studiów prawniczych, poświęcił się s. p. Kazimierz Badeni służbie politycznej i przeszedł wszystkie szczeble urzędnicze w namiestnictwie galicyjskim.

Przez kilka lat był także delegatem namiestnictwa w Krakowie. Po kilku latach przerwy, powołany został 11/X 1888, po mianowaniu Filipa Zaleskiego ministrem dla Galicji, na stanowisko namiestnika dla Galicji, na którym pozostawał przez lat 8.

Konserwatywa z przekonań, przyczynił się w tym czasie do wzrostu i rozwoju swojego stronnictwa. Z natury wielką obdarzony energią, szybko orientujący się w sytuacjach, autokratyczny w stosunku do władz równorzędnych i podwładnych, silną ręką ujął ster rządu w kraju.

Stronnictwo demokratyczne, jedyna wówczas poważna opozycja w kraju, obok rozwijającego się dopiero stronnictwa ludowego ks. Stojałowskiego, przeżyło nie jedną z nim ciężką walkę. Ale był to przeciwnik, z którym w sprawach ogólnokrajowych i narodowych można było się zawsze porozumieć i zwykle zgodnie współdziałać.

sposobności wziąć odwet. Stało się to przy wybuchu konfliktu między Badenim a Niemcami z powodu znanych rozporządzeń językowych dla Czech, na podstawie których zaprowadzał Badeni w całym kraju urzędowanie w obu językach krajowych, tak, że urzędnicy językiem czeskim i niemieckim obowiązani byli włączyć.

Rozporządzenia te wypracowane i wydane przez Badeniego, głównie pod wpływem młodocześców a zwłaszcza posta Elma, na które Niemcy z początku częściowo się zgadzali, wywołały później w parlamencie szaloną obstrukcję, która doprowadziła do niebawomych scen i spowodowała uchwalenie „lex Falkenhayn“, wprowadzającej policję do sali posiedzeń parlamentu.

Hr. Badeni chciał wytrwać do końca i złać obstrukcję. Pomagał mu w tym Dawid Abrahamowicz jako prezydent i Kramarz, jako wiceprezydent Izby, którzy wydali z Izby szereg postów przy pomocy policji, na podstawie „lex Falkenhayn“.

Te zajścia wywołały ogromne wzburzenie wśród Niemców, zwłaszcza w Wiedniu i doprowadziły do burzliwych demonstracji, które spowodowały nagły upadek hr. Badeniego. Wzburzenie w Wiedniu było tak wielkie, że obawiano się poważnych ruchów. W niedzielę po południu dnia 24 listopada 1897 roku, wydano nadzwyczajny dekret „Wiener Ztg“ z zawiadomieniem o dymisji Badeniego. Dodatek ten roznosił po mieście policjanci, którzy zawiadamiali o tym fakcie również publiczność wychodzącą z teatrów. To samo uczynił Lueger wobec kilkudziesięciu tysięcy tłumy z rampy parlamentu.

Zaufanie cesarza, który po rozgłosnym pojedynku hr. Badeniego z Woltem, z dworca kolejowego udał się wprost do hr. Badeniego, aby go odwiedzić, odwróciło się nagle od niego. — Znane było odezwanie się cesarza do ówczesnego prezydenta gabinetu: „Herr Graf, Sie machen mir Revolution“. Kazimierz Badeni upadł.

Po upadku jego wybuchły w Czechach krwawe rozruchy. Hr. Badeni przyjechał do Wiednia z najlepszymi chęćmi, jednak z powodu braku znajomości stosunków popełnił wiele błędów taktycznych, które spowodowały jego upadek.

Pamiętne są jeszcze posiedzenia parlamentu za czasów Badeniego. Jedno z nich trwało od godziny 9 rano jednego dnia do 9 rano dnia następnego bez przerwy. Noc wypełniła obstrukcyjna mowa posła Lechera, mająca na celu niedopuszczenie do uchwalenia praworządności o ugodzie z Węgrami.

Po upadku swoim był s. p. K. Badeni przez pewien czas w Paryżu i miał rozmowę z korespondentem „Figaro“, w której poruszył stosunki panujące na dworze austriackim. Rewelacje te przyjęto na dworze wiedeńskim z wielką niechęcią. Hr. Badeni przez wiele lat nie był w Wiedniu i dopiero po bardzo długim czasie został przyjęty przez cesarza na ogólnym posiedzeniu. Roli politycznej hr. Badeniego więcej już nie odegrał, aczkolwiek do ostatnich czasów był posem do Sejmu krajowego.

Życie zmarłego męża stanu, to ważny okres w życiu autonomicznym i publicznym Galicji, a jeden z najbardziej charakterystycznych momentów w rozwoju parlamentarnych i konstytucyjnych stosunków w Austrii.

ryj. Lekarze przyszyli pacjentowi z pomocą o tyle, że zdołał odbyć kurację w Karlsbadzie, był tam jednak tak bardzo osłabiony, że lekarze zabraniali mu nawet prowadzenia dłuższej rozmowy. Zdawało się, że kuracja poskutkowała, tymczasem śmierć nastąpiła niespodzianie.

Brat zmarłego, marszałek hr. Stanisław Badeni, wyjechał wczoraj wieczorem do Buska.

Kondolencye.

Wiedeń. Wiadomość o śmierci hr. Kazimierza Badeniego nadeszła do Koła polskiego podczas posiedzenia Koła. Prezes Koła poświęcił zmarłemu gorące wspomnienie, podniósł jego zasługi dla kraju i wniósł, aby wysłano deputata na pogrzeb i złożono wieńiec na trumnie, co Koło jednomyślnie uchwaliło.

Z klubu czeskiego zjawili się liczni posłowie i złożyli na ręce prezesa Koła kondolencye natchylniast po nadejściu smutnej wiadomości.

Pos. Mastalka w imieniu klubu czeskiego wystosował do wdowy po zmarłym następującą depeszę kondolencyjną:

„Klub czeski do głębi przejęty jest wiadomością o wielkiej stracie, jaką W. Eksc., a z nią cały naród polski poniosł przez śmierć sławnego jej małżonka, postaci wspaniałej między austriackimi mężami stanu. Czeski naród zachowa dla niego wielką i trwałą wdzięczność za poczucie sprawiedliwości wobec narodu czeskiego. Naród czeski nigdy nie zapomni, że hr. Kazimierz Badeni padł w walce o polityczną równość narodu czeskiego. Prosimy W. Eksc. o przyjęcie wyrazów najszczerzego współczucia“.

Przed wyjaśnieniem sytuacji.

(Telegr. „N. Reformy“.) Wiedeń, 10 lipca.

Konferencja przewodniczących klubów przyniosła ten rezultat, że rokowania toczą się dalej. Mimo to panuje bardzo wielki sceptycyzm, czy uda się do dziś godz. 4 po poł. uzyskać ostateczne porozumienie.

Przez cały dzień wczorajszy toczyły się rokowania ze stronnictwami obstrukcyjnymi, w rokowaniach tych brał udział prezes Koła Głównego.

Ważnym wypadkiem dnia wczorajszego jest rozłam w Unii słowiańskiej na stronnictwa obstrukcyjne i antyobstrukcyjne. Wczoraj po południu obradował osobno stronnictwa należące do Unii, a nie uprawiające obstrukcji, a osobno stronnictwa obstrukcyjne, które wybrały osobny komitet wykonawczy.

Stronnictwa obstrukcyjne wzmożniły się przez przyłączenie się Rusinów. Wobec tego nie przywiązano wielkiej nadziei do konferencji przewodniczących klubów, jednakże podczas tych obrad nastąpił korzystny zwrot. Pos. Hruban, należący do stronnictwa antyobstrukcyjnych Unii, apelował do obstrukcyjistów, aby w interesie utrzymania parlamentu cofnęli swe wnioski nagłe, ponieważ rokowania parlamentarne z wykluczeniem rządu, są właściwie klęską rządu. Rzeczywiście Sustersicz i Udrzal okazali pewne ustępstwa. Sustersicz zredukował swe żądania polityczne do gwarancji, że bośniacki bank agrarny nie będzie przeprowadzał uwłaszczenia kmiści bośniackich. Natomiast posłowie Wolff, Chiarii i Sylwester oświadczyli bar. Bienertowi, że w sprawie bośniackiego banku agrarnego nie przyłączają się do zapatrywań Sustersicza.

Dziś rano zbiera się komitet wybrany z przewodniczących klubów dla prowadzenia rokowań z obstrukcyjnistami. Istnieje nadzieja, choć niezbyt wielka, że uda się zredukowany program pracy parlamentu w obecnej sesji załatwić. Program ten obejmuje: Traktaty handlowe z państwami bałkańskimi, ustawę o uregulowaniu przemysłu naftowego w Galicji i praworzeczne przedłożenie kontyngentu spirytusowego.

ności nie stawiano żądań natury polityczno-narodowej. Natomiast domagają się tylko, aby rząd oświadczył, że użyje wszelkich sił, aby zostały przeprowadzone rezolucye, przyjęte w Izbie w sprawie uwłaszczenia kmiści bośniackich.

Pos. Romańczuk oświadczył, że jego wnioski nagłe nie mają charakteru obstrukcyjnego, lecz tylko mają na celu uzyskanie spełnienia pewnych żądań natury ekonomicznej.

W dyskusyi pos. Adler i Lueger podnieśli, że obecnie sytuacja się zupełnie zmienia. Chodzi teraz nie o polityczne sprzeczności między słowiańskimi stronnictwami obstrukcyjnymi a rządem, tylko o apel całego parlamentu do stronnictw obstrukcyjnych.

Pos. Udrzał oświadczył następnie imieniem tych stronnictw, że przyjmuje z wdzięcznością przedsięwzięty przez wszystkie stronnictwa krok, który może doprowadzić do uruchomienia Izby posłów, że jednakże przebieg omagającej konferencji niestety czyni niemożliwym wstąpienie na tę drogę.

Po powtórnym apelu ze strony zastępców różnych stronnictw obrady, celem porozumienia się, przerwano.

Po ponownym otwarciu posiedzenia pos. Hruban oświadczył imieniem członków Unii słowiańskiej, nienależących do obstrukcji, że wprawdzie rozumie stanowisko stronnictw obstrukcyjnych, że jednakże przyłącza się do apelu, wystosowanego dziś do tych partyj przez inne stronnictwa.

Następnie dr Lueger w porozumieniu ze stronnictwami obstrukcyjnymi postawił wniosek, aby wybrano komitet, złożony z trzech posłów, którzyby zwołali konferencję i z trzech członków stronnictw obstrukcyjnych, celem prowadzenia dalszych rokowań i ewentualnie przygotowania nowej konferencji.

Przewodniczący wszystkich klubów wniosków ten jednomyślnie przyjęli. Komitet zbierze się dziś na narady.

Stanowisko Koła polskiego.

Wiedeń. Wczoraj wieczorem odbyło się posiedzenie Koła polskiego, które miało na celu przeprowadzenie dyskusyi informacyjnej w sprawie dzisiejszych rokowań. — Przez zdał sprawę z akcyi pośredniczącej i zawiadomił, że na konferencji komitetu wykonawczego Unii słowiańskiej zaznaczył, iż Koło dąży do utworzenia większości zdolnej do pracy i liczy w tem na współdziałanie stronnictw słowiańskich, które może jednakże uczynić żadnego kroku, któryby zagrażał Izbie niezdolnością do pracy. Z powodu możliwości wywołania obstrukcji niemieckiej, nie można myśleć o stworzeniu większości bez równoczesnego udziału Niemców i Słowian. W akcyi pośredniczącej nie można mówić o żadnych ustępstwach, gdyż to wywołałoby zaraz protesty innych stronnictw. Tem mniej w obecnej chwili można mówić o zmianach osobistych w gabinecie.

Sprawy węglerskie.

Budapeszki Komitet wykonawczy partyi niezawisłości uchwałił na wczorajszej konferencji przedłożyć wniosek, aby Sejm przy dzisiejszym przedstawieniu gabinetu oświadczył, że przyjmuje zamianowanie rządu do wiadomości, w przekonaniu, że w jesieni nastąpi rozwiązanie przesilenia w sposób konstytucyjny, odpowiadający zasadom większości.

Pos. Kosuth zgłosił na konferencji partyjnej rezolucyę, w której partya niezawisłości oświadczy, że utrzymuje swe zasadnicze stanowisko w sprawie bankowej i popierać będzie tylko taki rząd, który natychmiast przedsięwzięnie kroki przygotowawcze dla utworzenia banku samodzielnego.

Proces zagrzebski.

Zagrzeb. Wczoraj przesłuchano jednego z głównych świadków w procesie o zdradę stanu, Nasticza, autora znanej broszury „Finale“, który ogłosił w swoim czasie statut rewolucyjnej partyi wielkoserbskiej.

Edward VII u cesarza.

Wiedeń. — „N. Fr. Presse“ donosi, że król Edward w ciągu lata odwiedził jak zwykle cesarza Franciszka Józefa.

Reformy podatkowe w Niemczech.

Berlin. Parlament uchwałił wczoraj w trzecim czytaniu nową ustawę o podatku od piwa, a następnie ustawę o podatku tytoniowym i wódeczynie.

Z Izby francuskiej.

Paryż. Izba deputowanych przyjęła 548 głosami przeciw 11 wniosków Jauresa, za którym oświadczył się także rząd. — Wniosek wzywa rząd, aby spowodował zebranie się międzynarodowej konferencji mocarstw interesowanych w sprawie stopniowego i równoczesnego obniżenia taryf rolnych.

Zajęcie z ministrem Caillaux.

Paryż. Z powodu zajęcia na podwórzu gmachu senatu, minister Caillaux wysłał świadków do byłego deputowanego Bosa.

Gallifet.

Paryż. Zmarły ubiegłej nocy generał Gallifet w ostatnim rozporządzeniu zlecił, aby pogrzeb odbył się w jak najskromniejszy i najprostszy sposób, bez wszelkich honorów wojskowych.

Socjaliści francuscy przeciw wzywiele cara.

Paryż. Partya socjalistów zjednoczonych ogłasza pod tytułem „Przeciw czerwonej carowi“ odezwę w „Humanité“, w której zwraca się przeciw zapowiedzianemu wzywiele cara Mikołaja w Cherbourgu.

Uwięzienie patriarchy ormiańskiego.

Konstantynopol. Ormiańsko-katolicki biskup Haddin został uwięziony. Patriarcha zaprotestował przeciwko temu u Party.

Telegramy

Wiedeń. Arcyks. Franciszek Ferdynand z małżonką wyjechał wczoraj w odwiedziny do rumuńskiej pary królewskiej do Sinaia.

Wiedeń. Wyjazd cesarza do Ischlu ustanowiono już ostatecznie na dzień 12 b. m. godz. 8 rano.

Wiedeń. Jak słyhać, po ostatniej konferencji bar. Aerenthala z Wekerlem, delegacye zwołane zostaną dopiero w październiku.

Wiedeń. Wczoraj odbyło się konstytuujące posiedzenie przytoczonej Rady kolejowej w ministerstwie kolejowym pod przewodnictwem ministra Vrby, który zagajając obrady oświadczył, że ministerstwo kolei jeszcze przed przeprowadzeniem reorganizacyi całego zarządu kolejowego postanowiło w ramach istniejącej organizacji przedsięwziąć zarządzenia dla uporządkowania i przyspieszenia toku spraw, które z dniem 1 sierpnia wejdą w życie.

Pos. Mastalka żalił się, że zastępstwo Czech zostało przez ministerstwo kolei przy zwołaniu Rady kolejowej niedostatecznie uwzględnione, przeciwko czemu zakłada protest.

Minister kolei Wrba odparł ten protest, jako niezasadny.

Wiedeń. W urzędzie pocztowym w budynku Sejmu dolno-austriackiego dokonano wczoraj o g. 4 po południu śmiałego rabunku. — Urzędnika pełniącego o tej godzinie służbę kassową w urzędzie, odwołano nagle do telefonu.

W chwili, gdy urzędnik zajęty był rozmową, wszedł do pokoju jakiś mężczyzna, wyjął z szafy 119.000 koron i znikł bez śladu. Rabunku tego dokonał ów mężczyzna przy pomocy szajki rabusiów. Jeden z nich zawałał urzędnika do telefonu, drugi zabrał pieniądze.

Śmiały rabunek.

Wiedeń. W czaj republike kolumbijskiej sytuacja jest groźną. Sądzą, że za parę dni cała południowa część kraju stanie pod bronią. Rio de Janeiro. Wojska z Paragwaju w pogoni za rewolucjonistami przekroczyły granicę brazylijską. (Telegr. „N. Reformy“.) Paryż, 10 lipca. Śledztwo w sprawie najnowszych rewelacyi Burcewa przyniosło zupełne potwierdzenie

